

Tema: Što misliš tko si? – Identitet

3. dio: Mi i drugi; kako identitet uključuje i isključuje

Što je dio mene, a što nije? Tko pripada skupini, a tko ne? U ovom se dijelu učenike potiče da razmisle o problematičnim točkama takve izjave i da istraže kako u oblikovanju svojih identiteta čine razlike, tj. kako neke elemente uključuju, dok druge isključuju. Iako su procesi identificiranja i razlikovanja važni te doprinose izgradnji naših osobnosti, uvijek moramo biti svjesni da čin razlikovanja u stvarnosti ne podrazumijeva isključenje i ponižavanje drugih.

Upozorenje: Ova nastavna jedinica sadrži poveznice na internetske stranice kao što je YouTube. Sadržaj tih stranica podložan je promjenama te bi trebalo voditi računa o njegovoj prikladnosti za učenike.

Nastavni ciljevi u ovom dijelu

Vaši će učenici:

- razlučiti razlikovanje od isključenja u oblikovanju identiteta
- uvidjeti problematičnost pitanja identiteta kada se nameće njegova unaprijed određena vizija te kako politika njime lako može upravljati
- razumjeti kako državljanstvo obuhvaća različite identitete i fleksibilan osjećaj nacionalne pripadnosti

Priloženi materijali

Materijal br. 10 Članak (uz tonske zapise) o pripadnicima ruske etničke manjine koji žive u Latviji

Materijal br. 11 Ulomak iz „Pisma kralju”, autora Julesa Destréa; frankistički natpis o španjolskom jeziku; članak o francuskom jeziku

Materijal br. 12 Razglednice i karte Mostara, razglednica iz Prvog svjetskog rata, sovjetski propagandni plakat; video intervju o alzaškom identitetu

Materijal br. 13 Ulomak iz knjige o životu Židova u nacističkoj Njemačkoj; fotografije ljudskih zooloških vrtova

Nastavna aktivnost br. 1: Zbog čega pripadamo (1. dio) (15 minuta)

Predodžbe i shvaćanje onoga što čini naš nacionalni identitet obično su složene te se razlikuju od osobe do osobe. Takve razlike u mišljenju mogu biti posebno problematične kada je riječ o različitim etničkim zajednicama u istoj državi. Pogledajte dio sljedećeg videozapisa u trajanju od 6:52 do 10:00 o ruskoj etničkoj manjini koja živi u Latviji. Taj će isječak učenicima poslužiti kao uvod u složeno pitanje koje će detaljno analizirati u sljedećoj aktivnosti.

KUĆA EUROPSKE POVIJESTI

Izvor: Deutsche Welle

https://www.youtube.com/watch?v=QGGm_OKRcLI

Grupni rad br. 1: Zbog čega pripadamo (2. dio) (15 minuta)

Podijelite učenike u manje grupe i neka pročitaju ulomak iz članka sadržanog u materijalu br. 10 te poslušaju tonski zapis. Neka grupe odgovore na sljedeća pitanja koja se spominju u materijalu br. 2.

- S kojim se glavnim izazovima suočavaju etnički Rusi u Latviji?
- Kako su povijesne okolnosti doprinijele trenutačnoj situaciji u zemlji?
- Kako je latvijska vlada odgovorila na tu situaciju?
- Koje bi prijedloge vaši učenici iznijeli kako bi se riješila neka od otvorenih pitanja?

Neka učenici po grupama iznesu svoje odgovore u zajedničkoj raspravi.

Nastavna aktivnost br. 2: Moj jezik, moj identitet? (10 minuta)

Koliko nas jezik kojim govorimo određuje? Organizirajte raspravu s učenicima o temi jezične raznolikosti i je li ona važna u njihovim životima? Razlikuje li se jezik kojim govore kod kuće od onoga kojim govore u razredu? Je li im to teško ili lako? Utječe li ta situacija na njihove obitelji ili prijatelje?

Kako bi ova aktivnost bila još zanimljivija, neka vaši učenici osmisle niz pitanja koja bi mogli postaviti članovima obitelji o njihovom iskustvu jezične raznolikosti? Razgovori bi se mogli snimiti i pustiti u razredu kako bi učenici mogli raspraviti o sličnostima i razlikama koje u njima prepoznaju.

Možete se također koristiti povijesnim primjerima iz materijala br. 11 kako biste produbili razumijevanje učenika o odnosu jezika i identiteta. Što vaši učenici misle o povijesnim primjerima u tim materijalima? Koja su njihova razmišljanja o jezičnoj raznolikosti unutar država? Razmislite o stanju u vlastitom nacionalnom kontekstu.

Nastavna aktivnost br. 3: Polaganje ispita: da li stvarno pripadaš? (15 minuta)

Postoji li u vašoj zemlji ispit za stjecanje državljanstva nalik latvijskome o kojemu smo raspravljali u nastavnoj aktivnosti br. 1? Trebali biste učenicima objasniti da iako ispitima za stjecanje državljanstva najčešće pristupaju imigranti, u nekim slučajevima kao što je Latvija ti ispiti mogu vrijediti i za osobe koje su rođene i odrasle u zemlji, a imaju različito etničko i kulturno porijeklo.

KUĆA EUROPSKE POVIJESTI

Postavlja se pitanje o prikladnosti takvih ispita. Uzimaju li se njima u obzir različiti identiteti pojedinaca? Kako mogu utjecati na suživot u multinacionalnim i multikulturalnim državama?

Kako bi vaši učenici sami došli do zaključaka, u razredu organizirajte simulaciju ispita za stjecanje državljanstva, a učenicima dodijelite određene uloge. Morat ćete pronaći izvorni primjerak takvog ispita koji se koristi u vašoj zemlji. Neka ga vaši učenici prouče i tada ih podijelite u grupe. Neka pripreme različite argumente koje će predstaviti drugim grupama. Uloge mogu biti:

- javni službenik koji se obraća imigrantima
- javni službenik koji se obraća manjinama u državi
- imigrant koji se obraća državi
- predstavnik nacionalne manjine koji se obraća državi

Učenici bi se u svojim argumentima trebali dotaknuti sljedećih pitanja:

- Od čega se ispit sastoji?
- Zašto bi ga trebalo polagati?
- Zašto ga ne bi trebalo polagati?

Na kraju aktivnosti upitajte učenike što misle o zemlji u kojoj mogu živjeti osobe različitih nacionalnosti?

Povijesni primjeri

Kako bi učenici produbili saznanja o vezi između državljanstva i nacionalnosti neka prouče primjere iz materijala br. 12 koji pokazuju kako državljanstvo i nacionalnost nekad mogu skladno supostojati, a nekad se sukobljavati. Koristite se sljedećim objašnjenjima i pitanjima koja su također uvrštena u materijal:

- Austro-Ugarska Monarhija bila je politički subjekt (1867. – 1918.) sačinjen od mnogih različitih nacionalnosti koje su naposljetku zamijenile nove nacionalne države početkom 20. stoljeća. Koje su kulturne i etničke raznolikosti vidljive na razglednici iz Mostara oko 1900. i na razglednici iz Prvog svjetskog rata?
- U bivšem Sovjetskom Savezu propaganda se koristila da bi se promovirala ideja savezništva svih nacionalnosti unutar zajedničkog sovjetskog identiteta. Na plakatu su prikazani mladoliki građani Sovjetskog Saveza različite etničke pripadnosti. Što se ovim plakatom želi poručiti? Mislite li da politički režim može stvoriti novi nacionalni identitet i nametnuti ga cijelom stanovništvu?
- Alzas je regija koja se nalazi u srcu Europe između Francuske i Njemačke. Zbog svojeg strateški važnog položaja između te dvije velesile ima uzbudljivu i često tragičnu povijest. Kao teritorij promijenio je nacionalnost u četiri navrata tijekom proteklih 150 godina. Pogledajte video snimku starijeg čovjeka koji govori o povijesti Alzasa i razmislite kakav su utjecaj uzastopne promjene imale na život ljudi i osjećaj pripadnosti.

KUĆA EUROPSKE POVIJESTI

Nastavna aktivnost br. 4: Kako se identitet ponekad koristi kao instrument podjele i poticanja mržnje? (15 minuta)

Organizirajte raspravu s učenicima o socijalnoj isključenosti i pomognite im da odrede i opišu različite faze procesa isključivanja na osnovi identiteta. Pomognite im da si predoče taj proces ističući linearni razvoj između različitih faza, počevši od onih manjeg intenziteta sve do onih višeg.

- razlikovanje (ili poistovjećivanje s drugim)
- podjela, segregacija (ili izolacija)
- diskriminacija
- istrebljenje

Za svaku fazu pronađite jedan suvremeni i jedan povijesni primjer. Učenici se mogu osloniti na teme koje su već obradili ili na niže spomenute primjere. Također možete odabrati jedan primjer kao što je nacističko istrebljenje europskih Židova i identificirati konkretne mjere koje su poduzete u svakoj fazi (npr. Davidova zvijezda, geta, deportacije itd.).

Suvremeni primjeri mogu obuhvaćati: getoizaciju gradova, diskriminaciju Roma u određenim državama EU-a, predrasude protiv homoseksualnih osoba, antiimigrantske ekstremističke pokrete, aktualne etničke sukobe. Sjetite se primjera društvene isključenosti u svojoj zemlji i iskoristite ih u razrednim raspravama.

U radu s učenicima koristite se materijalom br. 13 kako biste proučili neke povijesno utemeljene slučajeve poistovjećivanja, segregacije, diskriminacije i istrebljenja određenog naroda zbog njegova identiteta. Neka vaši učenici razmisle o sljedećim pitanjima koja se odnose na te materijale (pitanja se nalaze i u materijalu):

- U kojem smislu iskustvo Rite Kuhn osvjetljava činjenicu da se identitet ponekad nameće pojedincu ili skupini? Koje su posljedice u tom slučaju?
- Što praksa „ljudskih zooloških vrtova“ govori o tome kako su Europljani prikazivali i tretirali kolonizirane narode?